

Velika noč Gospodovega vstajenja C Velikonočna vigilija

*Ne bom umrl, ampak živel,
pripovedoval bom o Gospodovih delih.
(Ps 118,17)*

Velikonočna hvalnica

Veseli se zdaj, nebeška množica angelov, veselíte se božji služabniki: in ob zmagi tako velikega Kralja naj zadonijo mogočni glasovi. Veseli se tudi vsa zemlja, ožarjena s takim sijajem, in razsvetljena od bleska večnega Kralja naj začuti, da je tema z vesoljnega sveta pregnana. Veseli se tudi, mati Cerkev, okrašena s sijajem tako svetle luči, in to svetišče naj odmeva od veselega vzklikanja množic.

Res se spodobi in je pravično, da nevidnemu Bogu, vsemogočnemu Očetu, in njegovemu edinorojenemu Sinu, našemu Gospodu Jezusu Kristusu, iz vse moči srca in duše in na ves glas pojemo slavo.

On je namreč za nas večnemu Očetu Adamov dolg poplačal in z drago krvjo izbrisal zadolžnico prastare krivde. Slavimo namreč velikonočne praznike, ko je zaklano tisto pravo Jagnje, ki so z njegovo krvjo posvečeni domovi vernikov. To je noč, ko si naše očete, Izraelove sinove, nekdam iz Egipta izpeljal in jim skozi Rdeče morje dal iti kakor po suhi poti. To je torej noč, ki je s svetlobo ognjenega stebra pregnala temo grehov. To je noč, ki nocoj po vesoljnem svetu rešuje teme greha in hudobije sveta tiste, ki verujejo v Kristusa, jih posvečuje v Očetovi ljubezni in jih združuje v občestvo svetih. To je noč, v kateri je Kristus zdrobil verige smrti in kot zmagovalec vstal od mrtvih. O kako nedoumljiva je tvoja ljubezen: da rešiš sužnja, si daroval Sina. O zares, Adamov greh je bil potreben, da je bil izbrisan s Kristusovo smrtjo. O srečna krivda, ki je bila vredna imeti takega in tako velikega Odrešenika. Ta sveta velika noč preganja zlobo, izmiva krivdo, vrača grešnikom nedolžnost in žalostnim veselje. O zares presrečna noč, v kateri se zemlja druži z nebesi in človek z Bogom. V tej milostni noči torej sprejmi, sveti Oče, to večerno daritev, ki ti jo sveta Cerkev daruje po rokah svojih služabnikov.

Prosimo te torej, Gospod, naj ta sveča, posvečena tebi, to noč razsvetljuje brez pojemanja, naj ti bo prijetna in se prelije v nebeško svetlobo. Njene pramene naj najde zvezda danica. Tista danica, pravim, ki nikoli ne zaide, Kristus, tvoj Sin, ki se je vrnil od mrtvih, jasno zasvetil človeškemu rodu in živi in kraljuje vekomaj. Amen.

V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo. Zemlja pa je bila pusta in prazna, tema se je razprostirala nad globinami in duh Božji je vel nad vodami. Bog je rekel: "Bodi svetloba!" In nastala je svetloba. Bog je videl, da je svetloba dobra. In Bog je ločil svetlobo od teme. In Bog je svetlobo imenoval dan, temo pa je imenoval noč. In bil je večer in bilo je jutro, prvi dan.

Bog je rekel: "Bodi obòk sredi vodá in naj loči vòde od vodá!" In Bog je naredil obòk in ločil vòde, ki so bile pod obókom, od vodá nad obókom. Zgodilo se je tako. Bog je obòk imenoval nebo. In bil je večer in bilo je jutro, drugi dan.

Bog je rekel: "Vòde pod nebom naj se zberejo na en kraj in prikaže naj se kòpno!" Zgodilo se je tako. Bog je kòpno imenoval zemljo, zbrane vode pa je imenoval morje. Bog je videl, da je dobro. Nato je Bog rekel: "Zemlja naj požene zelenje, rastlinje, ki daje seme, in drevje, ki na zemlji rodi sadje s semenom po svoji vrsti!" Zgodilo se je tako. Zemlja je pognala zelenje, rastlinje, ki daje seme, in drevje, ki rodi na zemlji sadje s semenom po svoji vrsti. Bog je videl, da je dobro. In bil je večer in bilo je jutro, tretji dan.

Bog je rekel: "Naj bodo lučí na nebesnem obóku! Ločujejo naj dan od noči in naj bodo znamenja za čase, dneve in leta! Naj svetijo na nebesnem obóku in razsvetlujejo zemljo!" Zgodilo se je tako. Bog je naredil dve velíki lúči: večjo luč, ki naj gospoduje dnevju, in manjšo luč, ki naj gospoduje nôči, ter zvezde. Bog jih je postavil na nebesni obòk, da bi razsvetljevale zemljo. Gospodovale naj bi dnevju in nôči in ločevale svetlobo od teme. Bog je videl, da je dobro. In bil je večer in bilo je jutro, četrti dan.

Bog je rekel: "Živa bitja naj mrgolijo v vodah in ptice naj letajo nad zemljo pod nebesnim obókom!" Bog je ustvaril velike morske živali in vsa živa bitja, ki se gibljejo in mrgolijo v vodah, po njihovih vrstah in vse krilate ptice po njihovih vrstah. Bog je videl, da je dobro. In Bog jih je blagoslovil in rekel: "Plodite se in množite, napolnite vse morsko vodovje! In ptice naj se množijo na zemlji!" In bil je večer in bilo je jutro, peti dan.

Bog je rekel: "Zemlja naj rodi živa bitja po njihovih vrstah: živino, laznino in zveri zemlje po njihovih vrstah!" Zgodilo se je tako. Bog je naredil zveri zemlje po njihovih vrstah, živino po njenih vrstah in vso laznino na zemlji po njenih vrstah. Bog je videl, da je dobro.

Bog je rekel: "Naredimo človeka po svoji podobi, kot svoj lik! Gospoduje naj ribam morja in pticam neba, živini in vsej zemlji ter vsej lazni, ki se plazi po zemlji!" Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, po Božji podobi ga je ustvaril, moškega in žensko je ustvaril. Bog ju je blagoslovil in Bog jima je rekel: "Bodita rodovitna in množita se, napolnita zemljo in si jo podvrzita; gospodujta ribam v morju in pticam na nebu ter vsem živalim, ki se gibljejo po zemlji!"

Bog je rekel: "Glejta, dajem vama vse zelenje s semenom, ki raste po vsej zemlji, in vse sadno drevje, katerega sadje nosi seme. Naj vama bo v hrano. Vsem živalim na zemlji, vsem pticam na nebu, vsemu, kar se giblje po zemlji in ima v sebi življenje, dajem v živež vse zelene rastline." Zgodilo se je tako. Bog je videl vse, kar je naredil, in glej, bilo je zelo dobro. In bil je večer in bilo je jutro, šesti dan.

Tako sta bila narejena nebo in zemlja in vsa njuna vojska. Sedmi dan je Bog dokončal delo, ki ga je naredil, in počival je sedmi dan od vsega dela, ki ga je stóril.

Drugo berilo

1. Mojzesova knjiga 22,1-18

Tiste dni je Bog preskušal Abrahama. Rekel mu je: "Abraham!" Odgovóril je: "Tukaj sem." Pa je rekel: "Vzemi svojega sina, svojega edinca, ki ga ljubiš, Izaka, in pojdi v deželo Moríja! Tam ga daruj v žgalno daritev na gori, ki ti jo bom pokazal!"

Abraham je vstal zgodaj zjutraj, osedlal osla, vzel s seboj dva hlapca in svojega sina Izaka. Nacepil je drv za žgalno daritev, potem pa je vstal in odšel proti kraju, o katerem mu je govóril Bog. Tretji dan je povzdignil oči in od daleč zagledal kraj. Rekel je hlapcema: "Ostanita tukaj z oslom, jaz in deček pa greva tjakaj, da pomoliva. Potem se vrneva k vama." Abraham je vzel drva za žgalno daritev in jih nalóžil svojemu sinu Izaku v naročje, v svojo roko pa je vzel ogenj in nož. In šla sta oba skupaj.

Izak je nagovóril svojega očeta Abrahama in rekel: "Moj oče!" Ta je rekel: "Kaj je, moj sin?" Pa je odvrnil: "Glej, ogenj in drva, kje pa je jagnje za žgalno daritev?" Abraham je rekel: "Bog si bo preskrbel jagnje za žgalno daritev, moj sin." In šla sta oba skupaj.

Prišla sta na kraj, o katerem mu je Bog rekel. Tam je Abraham sezidal oltar in razlóžil drva. Zvezal je svojega sina Izaka in ga položil na oltar na drva. Potem je Abraham stegnil svojo roko in zgrabil nož, da bi zaklal svojega sina. Tedaj mu je zaklical Gospodov angel iz nebes in

rekel: "Abraham, Abraham!" Odgovóril je: "Tukaj sem." In je rekel: "Ne steguj svoje roke nad dečka in ne stôri mu ničesar, kajti zdaj vem, da se bojiš Boga, saj mi nisi odrekel svojega sina, svojega edinca." Abraham je povzdignil oči in pogledal, in glej, za njim je bil oven, ki se je z rogovi zapletel v grmovje. Abraham je torej šel in vzel ovna in ga daroval v žgalno daritev namesto svojega sina. Zato je Abraham tisti kraj imenoval 'Gospod bo preskrbel', kakor pravijo danes: 'Na gori Gospodovi bo preskrbljeno.'

Gospodov angel je drugič poklical Abrahama iz nebes in rekel: "Prisegel sem pri sebi, govóri Gospod: Ker si to storil in nisi odrekel svojega sina, svojega edinca, te bom zares obilno blagoslôvil in silno namnóžil tvoje potomstvo, kakor zvezde na nebu in kakor pesek, ki je na morski obali. Tvoji potomci bodo vzeli v posest vrata svojih sovražnikov in s tvojimi potomci se bodo blagoslavljali vsi narodi na zemlji, ker si poslušal moj glas."

Tretje berilo

2. Mojzesova knjiga 14,15 – 15,1

Tiste dni je Gospod rekel Mojzesu: "Kaj vpiješ k meni? Ukaži Izraelovim sinovom, naj se odpravijo! Ti pa povzdigni palico in stegni roko nad morje in ga razdêli, da bodo šli Izraelovi sinovi po suhem sredi morja! In jaz bom zakrknil srca Egipčanom, da pojdejo za njimi. Potem bom pokazal svoje veličastvo nad faraonom in vso njegovo vojsko, nad njegovimi vozovi in konjeniki. Egipčani bodo spoznali, da sem jaz Gospod, ko pokažem svoje veličastvo nad faraonom, nad njegovimi vozovi in konjeniki." Tedaj se je premaknil Božji angel, ki je hodil pred Izraelovo vojsko, in se postavil za njimi. In premaknil se je oblačni steber, ki je bil pred njimi, in se postavil za njimi. Tako je prišel med egiptovsko in izraelsko vojsko. Bil je oblak in temà, vendar se je svetlikalo v noči, in vso noč se niso približali drug drugemu.

Tedaj je Mojzes stegnil roko nad mórje in Gospod je gnal morje z močnim vzhodnim vetrom vso noč nazaj. Iz morja je narédil suho zemljo. In vode so se razdelile. Izraelovi sinovi so šli sredi morja po suhem in vode so jim bile kakor zid na desni in levi. Egipčani so jih zasledovali in šli za njimi v sredo morja, vsi faraonovi konji, njegovi vozovi in konjeniki. Ob jutranji straži je Gospod v ognjenem in oblačnem stebru pogledal na egiptovsko vojsko in jo zbegal. Zaviral je kolesa njihovih voz in jim tako oteževal vožnjo. Tedaj so Egipčani rekli: "Bežimo pred Izraelom, kajti Gospod se bojuje zanje proti Egipčanom!"

Potem je Gospod rekel Mojzesu: "Stegni roko nad mórje, da se vode vrnejo na Egipčane, na njihove vozove in konjenike." Mojzes je stegnil roko nad morje in morje se je ob jutranji zori vrnilo na svoje navadno mesto, medtem ko so Egipčani bežali proti njemu. Tako je Gospod pognal Egipčane v sredo morja. Vode so se vrnile in zagrnile vozove in konjenike in vso faraonovo vojsko, ki je prišla za njimi v morje. Niti eden izmed njih ni ostal. Izraelovi sinovi pa so šli po suhem sredi morja in vode so jim bile kakor zid na desni in levi. Tako je Gospod tisti dan rešil Izraelce iz rok Egipčanov in Izrael je videl Egipčane mrtve na morskem obrežju. Ko je Izrael videl mogočno roko, ki jo je Gospod pokazal nad Egipčani, se je ljudstvo zballo Gospoda in zaupalo Gospodu in njegovemu služabniku Mojzesu. Tedaj so Mojzes in Izraelovi sinovi peli Gospodu tole pesem.

Četrto berilo

Izaija 54,5-14

Tvoj gospodar je tvoj stvarnik, njegovo ime je Gospod nad vojskâmi. Tvoj odkupitelj je Sveti Izraelov, imenuje se Bog vse zemlje. Da, kakor ženo, ki je zapuščena in v duši žalostna, te je Gospod poklical, kakor ženo iz mladosti, ki je zavržena, govori tvoj Bog. "Za kratek čas sem te zapustil, a z velikim usmiljenjem te zberem. V izbruhu gneva sem za hip zakril svoj obraz pred teboj, a z večno ljubeznijo se te usmilim," govori Gospod, tvoj odkupitelj.

"Ta čas je zame, kakor so bili Nóetovi dnevi: kot sem prisegel, da Nóetove vode ne bodo več preplavile zemlje, tako prisegam, da se ne bom več jezil nad teboj in ti ne bom več grozil. Kajti gore se bodo premaknile in griči omajali, moja milost pa se ne bo odmaknila od tebe in moja zaveza miru se ne bo omájala," pravi tvoj usmiljeni, Gospod. "O uboga, razmršena, nikoli potolažena! Glej, sam bom položil na malto tvoje kamne, uteméljil te bom s safíri. Postavil ti bom nadzidke iz rubínov, tvoja vrata iz ognjéncév in vso tvojo ograjo iz žlahtnih kamnov. Vsi tvoji sinovi bodo Gospodovi učenci in velik bo mir tvojih sinov. Utrjena boš v pravičnosti: daleč boš od zatiranja, ne boš se ga več bala, daleč boš od pogube, ne bo se ti več približala."

Peto berilo

Izaija 55,1-11

To govori Gospod: "O vsi, ki ste žejni, pridite k vodi, in vi, ki nimate denarja, pridite, kupite in jejte! Pridite, kupite brez denarja, brez plačila vzemite vino in mleko! Zakaj trošite denar za to, kar ni kruh, in svoj zaslužek za to, kar ne nasiti? Poslušajte, poslušajte me in jejte dobro, naj uživa v sočni jedi vaša duša. Nagnite svoje uho in pridite k meni, poslušajte in bo živela vaša duša. Vcépil vam bom večno zavezo, Davidove dobrote, ki so zanesljive. Glej, za pričo narodom sem ga postavil, za voditelja in zapovednika narodom. Glej, narode, ki jih ne poznaš, boš poklical, in narodi, ki te ne poznajo, bodo prihiteli k tebi, zaradi Gospoda, tvojega Boga, in zaradi Svetega Izraelovega, ki te je poveljčal.

Iščite Gospoda, dokler se daje najti, kličite ga, dokler je blizu! Krivični naj zapusti svojo pot in hudobni svoje misli. Vrne naj se h Gospodu, da se ga bo usmilil, k našemu Bogu, ki je velik v odpuščanju. Kajti moje misli niso vaše misli in vaša pota niso moja pota," govori Gospod.

"Kajti kakor je nebo visoko nad zemljo, tako visoko so moja pota nad vašimi poti in moje misli nad vašimi mislimi. Kajti kakor pride dež in sneg izpod neba in se ne vrača tja, ne da bi napójil zemljo, jo naredil rodovitno in brstečo, dal sejalcu seme in uživalcu kruh, takó bo z mojo besedo, ki prihaja iz mojih ust: ne vrne se k meni brez uspeha, temveč bo storila, kar sem hotel, in uspela v tem, za kar sem jo poslal."

Šesto berilo

Baruh 3,9-15.32 – 4,4

Poslušaj, Izrael, zapovedi življenja, prisluhnite, da se naučite preudarnosti! Zakaj, Izrael, zakaj si v deželi sovražnikov, zakaj si se postaral v tujini? Zakaj si se omadeževal z mrličmi, zakaj si prištet med tiste, ki so v podzemlju? Zapústil si vir modrosti. Če bi hodil po Božji poti, bi vekomaj prebival v miru. Pouči se, kje je preudarnost, kje moč in kje pamet, da obenem spoznaš, kje je dolgo in pravo življenje, kje luč za oči in mir. Kdo je našel njen kraj? Kdo je stopil v njene zakladnice? Toda on, ki vse ve, jo pozna, odkril jo je s svojo pametjo; on, ki je uteméljil zemljo za vekomaj, jo je napolnil s štirinožnimi živalmi; on, ki pošilja luč in ta odide, ki jo pokliče nazaj in mu je s trepétom pokorna. Zvezde sijajo na svojih stražarskih mestih in se veselijo; pokliče jih, in mu odgovorijo: "Tukaj smo," in z veseljem svetijo zanj, ki jih je naredil. To je naš Bog, drugega z njim ne moremo primerjati. On je iznašel vse

poti vednosti in jo je dal Jakobu, svojemu služabniku, Izraelu, svojemu ljubemu. Nato se je prikazala na zemlji in je prebivala med ljudmi. To je knjiga Božjih zapovedi, postava, ki biva vekomaj, Vsi, ki se je držijo, bodo živeli, tisti pa, ki jo zapustijo, bodo umrli.

Spreobrne se, Jakob, in se je oklêni, hôdi proti sijaju vprîčo njene luči. Ne daj svoje slave drugemu, ne svoje prednosti tujemu narodu. Blagor nam, Izrael, ker vemo, kaj je Bogu všeč.

Sedmo berilo

Ezékiel 36,16-17a.18-28

Prišla mi je Gospodova beseda, rekoč: "Sin človekov, ko je Izraelova hiša še prebivala na svoji zemlji, so jo oskrunjali s svojim ravnanjem in s svojimi deli. Tedaj sem izlil svoj srd nanje zaradi krvi, ki so jo prelili v deželi, in zaradi malikov, s katerimi so jo oskrunili. Razkrópil sem jih med narode in razsejani so bili po deželah; po njihovem ravnanju in po njihovih delih sem jih sodil. Ko pa so prišli k narodom, so, kamor koli so prišli, oskrunili moje sveto ime, ker so o njih govorili: 'Gospodovo ljudstvo so, pa so morali oditi iz svoje dežele.' Tedaj mi je bilo žal mojega svetega imena, ki ga je Izraelova hiša oskrunila med narodi, kamor je prišla.

Zato reci Izraelovi hiši: 'Tako govori Gospod Bog: Ne bom posegel zaradi vas, Izraelova hiša, temveč zaradi svojega svetega imena, ki ste ga oskrunili med narodi, kamor ste prišli. Svoje véliko ime, ki je bilo oskrunjeno pri narodih in ste ga oskrunili med njimi, bom posvétíl. Tedaj bodo narodi spoznali, da sem jaz Gospod,' govori Gospod Bog, 'ko se bom v njihovih očeh izkazal svetega med vami. Vzajem vas izmed narodov, vas zberem iz vseh dežel in vas spet pripeljem v vašo deželo. Pokropim vas s čisto vodo, da boste očiščeni. Vseh vaših nečistosti in vseh vaših malikov vas očistim. Dam vam novo srce in novega duha položim v vašo notranjost. Odstranim kamnito srce iz vašega mesa in vam dam meseno srce. Svojega duha denem v vašo nótranjost in storim, da se boste ravnali po mojih zakonih, se držali mojih odlokov in jih spolnjevali. Prebivali boste v deželi, ki sem jo dal vašim očetom, in boste moje ljudstvo in jaz bom vaš Bog.'"

Osmo berilo

Rimljanom 6,3-11

Bratje in sestre, vsi, ki smo bili krščeni v Kristusa Jezusa, smo bili krščeni v njegovo smrt. S krstom smo bili torej skupaj z njim pokopani v smrt, da bi prav tako, kakor je Kristus v moči Očetovega veličastva vstal od mrtvih, tudi mi stopili na pot novega življenja. Če smo namreč z njim zraščeni v podobnosti njegove smrti, bomo tudi v podobnosti njegovega vstajenja. Vemo, da je bil naš stari človek križan z njim vred, da bi bilo telo greha uničeno in da bi mi več ne hlapčevali grehu. Kdor je namreč umrl, je opravičen greha. Če pa smo s Kristusom umrli, verujemo, da bomo z njim tudi živeli, saj vemo, da Kristus, potem ko je vstal od mrtvih, več ne umre; smrt nad njim nima več oblasti. Kajti kar je umrlo, je umrlo zaradi greha enkrat za vselej, kar pa živi, živi Bogu. Tako tudi vi: mislite, da ste mrtvi za greh, a da živite za Boga, v Kristusu Jezusu.

Evangelij

Luka 24,1-12

Prvi dan tedna so šle žene navsezgodaj h grobu. S seboj so nesle dišave, ki so jih pripravile. Kamen so našle odvaljen od groba in stopile so noter, a telesa Gospoda Jezusa niso našle. Ko so bile zaradi tega zbegane, sta nenadoma stopila k njim dva moža v sijočih oblačilih. Prestrašile so se in povesile obraz k tлом. Onadva pa sta jim rekla: "Kaj iščete živega med mrtvimi? Ni ga tukaj, temveč je vstal. Spomnite se, kako vam je govóril, ko je bil še v Galileji: 'Sin človekov mora biti izročén v roke grešnih ljudi, biti mora križan in tretji dan vstati.'" Tedaj so se spomnile njegovih besed. Vrnile so se od groba in vse to sporočile enajsterim in vsem drugim. Bile pa so: Marija Magdalena, Ivana, Marija Jakobova in z njimi še druge žene, ki so to pripovedovale apostolom. Toda tem so se te besede zdele blebetanje in jim niso verjeli. Peter pa je vstal in stekel h grobu. Sklonil se je in zagledal samo povoje. Nato je odšel domov in se čudil temu, kar se je zgodilo.